

Diarienummer: 0113/17

Handläggare: Louise Lindblad
Tel: 070-372 30 63
E-post: louise.lindblad@goteborg.com

Utvärdering av Göteborgs Stads program för besöksnäringens utveckling fram till 2030

Förslag till beslut i styrelsen för Göteborg & Co AB

Styrelsen föreslås besluta

- 1) Utvärdering avseende Göteborgs Stads program för besöksnäringens utveckling fram till 2030 godkänns.
- 2) Rapporten översänds till Göteborgs Stadshus AB.

Sammanfattning

Styrelsen för Göteborg & Co Kommunintressent AB (fusionerat och namnändrat till Göteborg & Co AB) beslöt vid sammanträde 2017-08-31 föreslå Kommunfullmäktige anta Göteborgs Stads program för besöksnäringens utveckling fram till 2030. Vid sammanträde 2018-02-22 beslöt kommunfullmäktige fastställa programmet samt uppdra åt Göteborg & Co att initiera och leda arbetet med att utarbeta handlingsplaner utifrån programmet, i nära samverkan med berörda nämnder och styrelser. Vidare beslöts att programmet ska utvärderas en gång per mandatperiod och att en första utvärdering ska genomföras senast årsskiftet 2019–2020. Göteborg & Co uppdras även att återkomma till kommunfullmäktige med förslag på anpassningar eller förändringar av programmet.

I yttrande från styrelsen i Göteborgs Stadshus AB (2017-12-18), med synpunkter som även stadsledningskontoret ställer sig bakom, konstateras att Göteborg & Co genomfört ett ambitiöst, väl underbyggt och gediget analysarbete samt på ett genomarbetat sätt hanterat arbetsprocessens remissvar för att ytterligare utveckla och förädla programmet.

Styrelsen för Göteborgs Stadshus AB föreslår att en första utvärdering, med särskilt fokus på programmets ambitiösa målbild, de många utredningar och aktiviteter som pågår i staden med koppling till besöksnäringen samt omvärldens kort- och långsiktiga påverkan på programmet, genomföres senast årsskiftet 2019–2020. Göteborg & Co delar Göteborgs Stadshus AB:s uppfattning att besöksnäringens programmet målbild är ambitiös samt att ett flertal faktorer i omvärlden påverkar möjligheten att nå programmets målbild och strategier men finner att det i dagsläget är för tidigt att göra en saklig, trovärdig och vederhäftig bedömning av, och som konsekvens härav, eventuell revidering av programmet och dess målbild.

Arbetet med att i samverkan med berörda styrelser och nämnder ta fram handlingsplaner kopplade till besöksnäringens programmet fem strategier och dess nyckelfrågor pågår och omfattar flera av bolagets olika delar och ansvarsområden. Arbetet med handlingsplaner under programperioden fram till 2030 har sin utgångspunkt i att planeringsperioden är lång och att framtida behov inte i alla delar är kända. Utvärderingen av programmet en gång per mandatperiod kommer tydligare att säkerställa programmet aktualitet och Göteborg & Co avser att under innevarande mandatperiod återkomma med eventuella förslag till säkerställda anpassningar och eventuell revidering av programmet.

Bolagets arbete med att genomföra uppdraget avseende besöksnäringens programmet kommer att intensifieras genom samordning och ledning av nyligen utsedd processledare (nyinrättad befattning) för programmet. Uppföljning och utvärdering av programmet för mandatperioden kommer enligt uppdrag att genomföras innan årsskiftet 2023/2024 och därefter vid 2027/2028.

Ekonomiska konsekvenser

Arbetet med besöksnäringens programmet sker inom ramen för Göteborg & Co:s verksamhet och berörda nämnder och styrelser förväntas bidra inom ramen för respektive organisations budgetramar. Ekonomiska konsekvenser av de förslag och aktiviteter som kommer ur handlingsplanernas åtgärder beskrivs och hanteras i ordinarie beslutsprocesser.

Olika Perspektiv

Barnperspektivet

Det fortsatta arbetet med besöksnäringens programmet inklusive handlingsplaner och åtgärdsområden ska i sina förslag och aktiviteter ta hänsyn till barnperspektivet där det är relevant.

Jämställdhetsperspektivet

Det fortsatta arbetet med besöksnäringens programmet inklusive handlingsplaner och åtgärdsområden ska i sina förslag och aktiviteter ta hänsyn till jämställdhetsperspektivet där det är relevant.

Mångfaldsperspektivet

Det fortsatta arbetet med besöksnäringens programmet inklusive handlingsplaner och åtgärdsområden ska i sina förslag och aktiviteter ta hänsyn till mångfaldsperspektivet där det är relevant.

Miljöperspektivet

Det fortsatta arbetet med besöksnäringens programmet inklusive handlingsplaner och åtgärdsområden ska i sina förslag och aktiviteter ta hänsyn till miljöperspektivet där det är relevant.

Omvärldsperspektivet

Det fortsatta arbetet med besöksnäringens programmet inklusive handlingsplaner och åtgärdsområden ska i sina förslag och aktiviteter ta hänsyn till omvärldsperspektivet där det är relevant.

Bakgrund

Styrelsen för Göteborg & Co Kommunintressent AB (fusionerat och namnändrat till Göteborg & Co AB) beslöt vid sammanträde 2017-08-31 föreslå Kommunfullmäktige anta Göteborgs Stads program för besöksnäringens utveckling fram till 2030 (bilagt). Vid sammanträde 2018-02-22 beslöt kommunfullmäktige fastställa programmet samt uppdra åt Göteborg & Co att utvärdera programmet en gång per mandatperiod, att vid behov föreslå Kommunfullmäktige anpassningar eller förändringar samt att första utvärderingen ska genomföras senast årsskiftet 2019–2020.

Ärendet

Med anledning av uppdrag i tidigare ägardirektiv för Göteborg & Co kommunintressent AB (fusionerat och namnändrat till Göteborg & Co AB) utarbetade bolaget ett program för besöksnäringen, "Göteborgs Stads program för besöksnäringens utveckling fram till 2030". Kommunfullmäktige beslöt vid sammanträde 2018-02-22 anta programmet samt uppdra till Göteborg & Co att initiera och leda arbetet med att utarbeta handlingsplaner utifrån programmet, i nära samverkan med berörda nämnder och styrelser. Vidare beslöts att programmet ska utvärderas en gång per mandatperiod och att en första utvärdering ska genomföras senast årsskiftet 2019–2020. Göteborg & Co uppdras även att återkomma till kommunfullmäktige med förslag på anpassningar eller förändringar av programmet.

Göteborgs Stadshus AB:s yttrande

I yttrande från styrelsen i Göteborgs Stadshus AB (2017-12-18), med synpunkter som även stadsledningskontoret ställer sig bakom, konstateras att Göteborg & Co genomfört ett ambitiöst, väl underbyggt och gediget analysarbete samt på ett genomarbetat sätt hanterat arbetsprocessens remissvar för att ytterligare utveckla och förädla programmet.

Med hänvisning till programmets ambitiösa målbild och de många utredningar och aktiviteter som pågår i staden med koppling till besöksnäringen, föreslår styrelsen för Göteborgs Stadshus AB att en första utvärdering genomföres senast årsskiftet 2019–2020 och då beaktar följande övergripande kommentarer:

"Målbilden kring 2030 är mycket ambitiös, i jämförelse med andra aktörers bedömningar om framtida tillväxt utmanande. Det finns en risk att målen kommer att vara svåra att nå. För att uppnå ambitionen kring gästnätter från 2015 till 2030 krävs en årlig tillväxt på 4,5%, med en årlig tillväxt av internationella gästnätter på 6,8%. I jämförelse med andra aktörer är detta högt, till exempel:

- WTTC (World Travel & Tourism Council) beräknar Sveriges tillväxt av internationella gästnätter till 3,3% per år till 2027.
- UNWTO (FN:s turistorganisation) beräknar Sveriges tillväxt av internationella gästnätter till 1,8% per år till 2030.
- Londons strategiska plan beräknar sin egen tillväxt till 2,9% per år till 2025, med en ökning av internationella på 3,4% per år.

Det pågår flera strategiska utredningar kring besöksnäringen i Göteborg, som kan ha stor påverkan på möjligheten att leverera på målbild och strategier. Dessa förväntas vara färdiga under 2018, de mest väsentliga är:

- Arenautredningen - Beroende av beslut kring framtida investeringar i evenemangsområdet samt dess strategiska och verksamhetsmässiga konsekvenser.
- Genomlysning av EM i Ridsport - Extern genomlysning, analys samt förslag till konsekvenser förväntas vara genomfört första halvåret 2018.
- Beslut av Konkurrensverket kring finansieringsmodeller för destinationsutveckling - för närvarande överklagat av Göteborgs Stad.

Omvärldens kort- och långsiktiga påverkan samt preliminära slutsatser på handlingsplanernas påverkan på programmets måluppfyllnad. ”

Besöksnäringens programms målbild avseende tillväxt och internationella gästnätter

Målbilden för Göteborgs Stads program för besöksnäringens utveckling anger att turismen till Göteborg år 2030 har fördubblats och då omfattar 9 milj gästnätter, från 4,5 milj år 2015. Det innebär att tillväxten i gästnätter är 4,5 % per år. Internationella gästnätter ska öka från 1,35 milj till 3,6 milj vilket innebär en årlig ökning med 6,8 %.

Vidare anger målbilden att 12 500 nya jobb på hel- eller deltid ska skapas och att omsättningen i besöksnäringen förväntas öka från 24 miljarder kronor år 2015 till ca 40 miljarder år 2030.

Besöksnäringens programms målbild, indikatorer, ambitioner och strategier ligger genomgående på en hög nivå och det finns självklart risk att omvärldsfaktorer, investeringsplaner och andra förväntade förutsättningar medför att programmet bör/ska förändras och anpassas till nya förutsättningar.

Göteborg & Co delar således Göteborgs Stadshus AB:s uppfattning att besöksnäringens programms målbild är ambitiös men finner att det i dagsläget är för tidigt att göra en saklig, trovärdig och vederhäftig revidering av målbilden. Bolaget behöver ytterligare tid att tillsammans med övriga aktörer arbeta mer med innehållet i programmet och tillsammans med dessa bedöma framfarten i investeringar och planer för att, som grund för eventuell förändring, säkrare kunna värdera rimligheten i programms målbild.

Göteborg & Co avser att under innevarande mandatperiod återkomma med eventuella förslag till säkerställda anpassningar och eventuell revidering av programmet.

Strategiska utredningar inom Göteborgs Stad

Som påpekas ovan pågår flera utredningar med bäring på besöksnäringen i Göteborg och därför påverkar möjligheterna att nå målbild och strategier.

Arenautredningen

Pågående process kring utredning av nya arenor påverkar ur flera aspekter framdriften av besöksnäringens programmet. Det gäller främst möjligheterna att värva evenemang, vilka snabbt blir färre. Stadens nuvarande utbud av arenor innebär begränsningar gällande vilka evenemang som, tekniskt sett, är möjliga att arrangera. Effekten blir att stadens attraktivitet som samarbetspartner och arrangör minskar, med påföljd att stadens varumärke som evenemangsstad urholkas. Avsaknaden av en tydlig tidplan och målsättning för ny arenapark innebär utmaningar i att bedöma på vilket sätt en sådan kan bidra till programmets målbild.

Genomlysning av EM i ridsport

Baserat på den genomlysning som Göteborgs Stadshus AB genomförde av evenemanget "FEI EM i Ridsport" 2017 beslutade styrelsen i Göteborgs Stadshus AB vid sammanträde 2018-05-07 om fem olika uppdrag och utredningar att genomföra inom TKE-klustret i syfte att säkerställa framtida evenemangsrelaterade projekt. Av de områden som lyftes fram för fortsatt utveckling har i första hand "Genomlysning av destinationens evenemangsstrategi" samt "Utvärdera och uppdatera befintliga projektmodeller" nära koppling till arbetet med besöksnäringens programmet. Båda dessa är också föremål för pågående arbete inom ramen för stadens arbete med framtagning av handlingsplaner till besöksnäringens programmet fem strategier.

Stadshus beslutsunderlag inför framtagande av evenemangsstrategi utarbetades i nära samverkan med Göteborg & Co och Got Event i kontinuerlig dialog med intressenter, både från Göteborgs Stad och externt, samt med insikter från fördjupade omvärldsanalyser. I underlaget beskrivs behovet av en förtydligat fokus på evenemang för Göteborgs Stad samt förslag om en övergripande struktur för det vidare arbetet. Den huvudsakliga inriktningen för Göteborgs Stads långsiktiga ambition inom evenemang är ett balanserat fokus mellan attraktionskraft (för näringsliv och inflyttande) och social utveckling (utveckla ett samlat Göteborg, för boende och närregion). Samtidigt skall detta fokus säkerställa goda reseanledningar för besökare, och därigenom vara en del av ett starkt underlag för att nå turistekonomiska effekter i enlighet med Göteborgs Stads program för besöksnäringens utveckling fram till 2030. Efter beslut i Göteborgs Stadshus styrelse 2019-09-30 fick Göteborg & Co, i nära samverkan med Got Event, i uppdrag att arbeta fram en fullständig evenemangsstrategi för Göteborgs Stad.

Avseende uppdraget att utvärdera och uppdatera befintliga projektmodeller har Göteborg & Co och Got Event under 2019 arbetat intensivt med att etablera en gemensam projektmodell och under q1 2020 kommer en första version av det nya projektstyrningsverktyget att presenteras. Införandet av projektstyrningsverktyget skapar goda förutsättningar att bjuda på och leverera större evenemang. Det nya arbetssättet systematiserar projektarbetet samt skapar repetitiva

förmågor och projekt med högre kvalitet. Genom enhetligt arbete identifieras ständigt återkommande förbättringar i t.ex. verksamhetsprocesser och bemanning. Den kompetenshöjning arbetet medför bidrar också till ett effektivare arbetssätt och en mer prioriteringsdriven portfölj.

Övriga tre uppdrag utifrån genomlysningen av "FEI EM i Ridsport" angående Arbetssätt och kompetenshöjning kring offentlig upphandling, Åtgärder för förbättrat arbetssätt inom TKE-klustret samt Göteborgs Stadshus AB:s roll i förhållande till TKE-klustret har genomförts och redovisats separat.

Beslut av konkurrensverket kring finansieringsmodeller för destinationsutveckling, överklagat av Göteborg stad

Konkurrensverket inledde 2014 en granskning av Göteborgs kommuns inköp av varor och tjänster från det då delägda bolaget Göteborg & Co Träffpunkt AB. Konkurrensverket meddelade 2017-04-19 beslut om lagöverträdelse från kommunens sida varpå Göteborgs kommun 2017-06-09, genom ombud från Front Advokater, överklagade beslutet till Förvaltningsrätten.

Förvaltningsrätten beslöt 2019-11-06 att avslå Göteborgs kommuns överklagan varpå Göteborgs Stad, genom ombud hos Front Advokater, begärt prövningstillstånd för överklagan hos Kammarrätten.

Ärendet är en ägarfråga för Göteborgs Stad och stadsledningskontorets ledning hanterar frågan. Göteborg & Co har uppmanats att under pågående legala process fortsätta bedriva verksamhet i enlighet med nuvarande arbetssätt.

Omvärldens och handlingsplanernas påverkan på programmets måluppfyllnad

Omvärldens kort- och långsiktiga påverkan

Möjligheterna till måluppfyllnad av besöksnäringens programmet påverkas av en rad omvärldsfaktorer som bolaget har att bevaka och förhålla sig till. Utöver konkreta projekt och planer inom staden kommer bl a förändringar i klimatet och dess konsekvenser, ökade krav på hållbarhet och socialt tänkande i planering och verkställighet, konjunkturen och den ekonomiska utvecklingen nationellt och internationellt samt trygghet och urban samlevnad påverka besöksnäringen och dess målbild. Teknikutveckling och politiska förändringar i världen är andra exempel på faktorer som påverkar besöksnäring och turism.

I sitt fortsatta arbete med besöksnäringens programmet har Göteborg & Co att på bästa möjliga sätt följa och anpassa arbetet med måluppfyllnad, handlingsplaner, åtgärder samt uppföljning och utvärdering efter omvärldens kort- och långsiktiga påverkan på verksamheten.

Pågående arbete med handlingsplaner

Göteborg & Co har i enlighet med kommunfullmäktiges beslut en ledande roll i arbete med handlingsplanerna och ska

- peka på åtgärder som bör prioriteras för att göra skillnad i förhållande mot 2030-målet
- initiera, leda och samordna arbetet med att utarbeta handlingsplaner
- i samråd med berörda ta fram underlag för beslut (per styrelse/nämnd)
- ansvara för att följa upp Göteborgs Stads gemensamma arbete för besöksnäringens utveckling.

Arbetet med att i samverkan med berörda styrelser och nämnder ta fram handlingsplaner kopplade till besöksnäringens programmet fem strategier och dess nyckelfrågor pågår och omfattar flera av bolagets olika delar och ansvarsområden. Arbetet med handlingsplaner under programperioden fram till 2030 har sin utgångspunkt i att planeringsperioden är lång och att framtida behov inte i alla delar är kända. Utvärderingen av programmet en gång per mandatperiod kommer vidare att säkerställa programmets aktualitet.

Strategierna anger att Göteborgs Stad ska:

1. Verka för att säkerställa **investeringar** i de verksamheter som utgör motorer för besöksnäringens utveckling
2. Utarbeta **långsiktigt hållbara finansieringslösningar** för åtgärder som syftar till att utveckla destinationen och staden
3. Utveckla **samverkansformerna för hållbar destinationsutveckling** mellan såväl stadens olika delar som med näringsliv och akademi
4. I **stadsplaneringen** beakta besöksnäringens behov
5. Aktivt verka för ett gynnsamt **näringslivsklimat** och en **tryggad kompetensförsörjning**.

Till programmets strategier har kopplats ett antal åtgärder och prioriterade aktiviteter där samarbetspartners till respektive åtgärd och strategi har definierats. Processen har kommit olika långt inom aktivitetsplanens olika delar men har ännu inte resulterat i färdiga handlingsplaner. Nedan redovisas den första versionen av handlingsplaner, ett arbete som pågått sedan mars 2018. Enligt bolagets interna tidsplan kommer en andra version att utarbetas med start i januari 2020.

Prioriterade åtgärder per strategi:

Övergripande: Kopplar till flertalet strategier	Berörd nämnd/styrelse	Status per december 2019
1. Ta fram en evenemangsstrategi för Göteborg.	Gbg & Co, GSHAB, övriga bolag i TKE-klustret m fl.	Arbete pågår. Ansvarig Gbg & Co Magnus Hallberg.

Strategi 1: Investeringar		
1. Identifiera investeringsbehov i turistisk infrastruktur, utanför kluster Turism, Kultur & Evenemang.	Gbg & Co, Higab, FK, IoFF, Kultur, P&N, TK, SDF, Framtiden m fl.	Arbete pågår. Ansvarig Gbg & Co VD/Ledning.
2. Säkerställa förutsättningar för investeringar i ökad kommersiell boendekapacitet.	Gbg & Co, BRG, FK, SBK.	Arbete pågår. Ansvarig Gbg & Co Lennart Johansson.
Strategi 2: Hållbara finansieringslösningar		
1. Initiera en utredning om stadens framtida finansieringsmodell i samband med evenemang och internationella möten.	Gbg & Co, SLK, GSHAB, VHR, TRV.	Arbete pågår. Ansvarig Gbg & Co Ledning.
2. Intensifiera processen att kunna erbjuda fri kollektivtrafik i samband med möten.	Gbg & Co, (VGR), Västtrafik.	Arbete pågår. Ansvarig Gbg & Co Lennart Johansson.
Strategi 3: Utveckla samverkansformer		
1. Formalisera Näsögats uppdrag och organisatoriska tillhörighet.	Gbg & Co, TK, SLK.	Genomfört. Ansvarig Gbg & Co Magnus Hallberg.
2. Formalisera samverkan med GR.	Gbg & Co, GR, BRG.	Genomfört. Ansvarig Gbg & Co Lars Isacson.
3. Göra översyn, utvärdera och föreslå förändring av befintliga samverkansformer med perspektiv på destinationsutveckling.	Gbg & Co, GR, BRG, TK, Kultur, SBK, P&N, SDF, Social Resurs m fl.	Arbete inleds under 2020. Ansvarig Gbg & Co VD/Ledning.

Strategi 4: Stadsplanering		
1. Etablera former för att säkra besöksnäringsspektivet i arbetet med stadsbyggnadsplaner, på både kort och lång sikt.	Gbg & Co, SBK, P&N, BRG mfl.	Arbete pågår. Ansvarig Gbg & Co Åsa Borvén.
2. Konkretisera behovet av mötes- och evenemangsplatser (etablerade och nya).	Gbg & Co, TK, FK, Kultur, P&N, IoFF, Miljö m fl.	Arbete pågår. Ansvarig Gbg & Co Magnus Hallberg.
3. Säkerställ plan för tillgänglighet och framkomlighet under byggnationstiden med fokus på besöksnäringen.	Gbg & Co, TK, P-bolaget m fl.	Arbete pågår. Ansvarig Gbg & Co Andrea Jovell.
Strategi 5: Gynnsamt näringslivsklimat och tryggad kompetensförsörjning		
1. Kartlägga kompetens- och utbildningsbehov för besöksnäringen, samt undersöka förutsättningarna för skräddarsydda utbildningar och matchningsprogram.	Gbg & Co, GR, BRG	Arbete pågår. Ansvarig Gbg & Co Lars Isacson.
2. Säkerställa effektivitet i myndighetskontakter.	Gbg & Co, BRG, SBK, Miljö, Social Resurs, TK.	Arbete pågår. Ansvarig Gbg & Co Ledning.
3. Säkerställ kopplingar mellan innovationsprogrammet och besöksnäringsspektivet.	Gbg & Co, GSHAB, SLK, BRG.	Arbete pågår. Ansvarig Gbg & Co Ossian Stiernstrand.

En nyinrättad befattning som processledare för besöksnäringsspektivet har bemannats, vilken sedan 1 december 2019 från bolagets sida leder arbetet med att genomföra uppdraget avseende programmet.

Fortsatt arbete

Som framgår av ovanstående kommer arbetet med besöksnäringens programmet inklusive handlingsplaner och åtgärder att intensifieras genom en särskild samordning av den nyligen utsedda processledaren för programmet. En uppföljning och utvärdering av programmet för mandatperioden kommer enligt uppdrag att genomföras innan årsskiftet 2023/2024 och därefter vid 2027/2028.

Bilagor

Bilaga 6 Göteborgs Stads program för besöksnäringens utveckling fram till 2030.

Expedieras

Göteborgs Stadshus AB